

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

પંજાબ રાજ્ય અને અન્યો.

વિરુદ્ધ

ચરણજીત સિંહ

સપ્ટેમ્બર ૧૭, ૨૦૦૩

[માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી વી. એન. ખરે,

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એસ. બી. સિન્હા]

સેવા કાયદો:

સેવામાંથી બરતરફ-અધિકૃત ગેરહાજરી-આપવામાં આવેલી સજા-પગાર વગરની રજા તરીકે ગણવામાં આવતી ગેરવર્તણૂક-પોલીસ કોન્સ્ટેબલની અસર- ગેરવર્તણૂક માટે સસ્પેન્શન હેઠળની જગ્યા-સસ્પેન્શન દરમિયાન તેણે પોતાને અનધિકૃત રીતે ગેરહાજર રાખ્યો-વિભાગીય તપાસ-અનધિકૃત ગેરહાજરીના સાબિત આરોપ પર સેવામાંથી બરતરફ-ગેરહાજરીના સમયગાળાને પગાર વગરની રજા તરીકે ગણવામાં આવે છે-જાહેરાત માટે વિલંબિત ફાઈલિંગ દાવો કે એકવાર ફરજમાંથી ગેરહાજરીના સમયગાળાને પગાર વગરની રજા તરીકે ગણવામાં આવે છે, ગેરવર્તણૂકને માફ કરવામાં આવે છે-દાવો આદેશ- વિભાગની અપીલ અને બીજું અપીલ ફગાવી દેવામાં આવી હોવા છતાં, નીચેની અદાલતોએ બક્ષીશ સિંહ * પર આધાર રાખીને ભૂલ કરી હતી કે ગેરવર્તણૂકને માફ કરવામાં આવે છે-બક્ષીશ સિંહમાં એવો કોઈ કાયદો ઘડવામાં આવ્યો નથી કે માત્ર ઈ ઘટનામાં પગાર વિના રજા આપવામાં આવે, જ્યારે સજાનો આદેશ પસાર કરવામાં આવે, રજા નિયમિત કરવામાં આવે, સજાનો આદેશ પણ કાયદામાં ખરાબ બની જાય અને શરૂઆતમાં જ રદ થઈ જાય.

*પંજાબ રાજ્ય અને અન્યો ઓઆરએસ વિ.બક્ષીશ સિંહ, જે. ટી. (૧૯૯૮) ૭ એસ. સી. ૧૪૨, એફ. એ સમજાવ્યું અને અલગ પાડ્યું.

માન સિંહ વિરુદ્ધ ભારત સંઘ અને અન્યો અન્ય, (૨૦૦૩) ૩ એસ. સી. સી. ૪૬૪ અને અન્યો મધ્ય પ્રદેશ રાજ્ય વિરુદ્ધ હરિહર ગોપાલ, ૧૯૬૯ એસ. એલ. આર. ૨૭૪ (એસ. સી.) પર આધાર રાખ્યો હતો.

સસ્પેન્શન-સસ્પેન્શન હેઠળ પોલીસ કોન્સ્ટેબલ-પરવાનગી વિના પોતાની જાતને છોડી દીધી-શિસ્તની કાર્યવાહી-સર્વિસ-ફિલ્ડમાંથી બરતરફ, નીચેની અદાલતોએ ચુકાદામાં ભૂલ કરી હતી કે ગુનેગાર સસ્પેન્શન હેઠળ હોવાથી તેને રજા લેવાની જરૂર નથી-સસ્પેન્શનના આદેશમાં નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું કે ગુનેગાર પોલીસ લાઈનમાં હાજર રહેશે અને તમામ રોલ કોલ્સ અને પેરેડમાં હાજરી આપશે અને તેને અગાઉથી પરવાનગી વિના સ્ટેશન ન છોડવાનો આદેશ આપવામાં આવ્યો હતો.

સિવિલ અપીલેટ જ્યુરિસડિક્શન:

સિવિલ અપીલ નંબર ૧૭૬૮/૨૦૦૨.

૧૯૯૪ ના આર. એસ. એ. નંબર ૯૮૦ માં પંજાબ અને હરિયાણા હાઈકોર્ટના ૩.૧૧.૨૦૦૦ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

અપીલકર્તાઓ માટે હરિન્દર મોહન સિંહ, કૌશલ યાદવ, અનિલ હુહા અને આર. એસ. સૂરી.

સામાવાળા વતી રાજેશ કુમાર શર્મા, પ્રમોદ કુમાર યાદવ અને સુશ્રી શાલુ શર્મા.

કોર્ટે નીચેનો હુકમ આપ્યો : અહીં સામાવાળાની ભરતી પટિયાલા પોલીસ, પંજાબના રોલ પર કોન્સ્ટેબલ તરીકે કરવામાં આવી હતી.તેમની નિમણૂકનો અધિકાર પોલીસ અધિક્ષક, પટિયાલા હતો.ત્યારબાદ, સામાવાળાને હેડ કોન્સ્ટેબલના પદ પર બઢતી આપવામાં આવી હતી.વર્ષ ૧૯૮૪માં સામાવાળા દ્વારા કરવામાં આવેલ અમુક ગેરવર્તણૂક અપીલકર્તાઓના ધ્યાનમાં આવી હતી અને જેના પરિણામે સામાવાળાને વિચારેલી તપાસને ધ્યાનમાં રાખીને સસ્પેન્ડ કરવામાં આવ્યો હતો.જ્યારે સામાવાળા સસ્પેન્શન હેઠળ હતા, ત્યારે તેણે પોલીસ અધિક્ષક પાસેથી કોઈ પણ પ્રકારની રજા લીધા વિના ઓછામાં ઓછા ત્રણ પ્રસંગોએ પોતાને ગેરહાજર રાખ્યો હતો.અનધિકૃત ગેરહાજરીને ધ્યાનમાં રાખીને, હાલના અપીલકર્તાઓ સામાવાળા સામે વિભાગીય તપાસ શરૂ કરી હતી.સામાવાળાને આરોપપત્ર આપવામાં આવ્યું હતું જેના પર તેણે જવાબ દાખલ કર્યો હતો.તેમના સ્પષ્ટીકરણમાં, એવું કહેવામાં આવ્યું હતું કે તેઓ પટિયાલા ખાતેના અદાલતના કેસમાં હાજરી આપવા ગયા હતા જ્યાં તેમને ખબર પડી હતી કે તેમની પત્ની બીમાર છે અને તેથી તેઓ તેમના વતન ગયા હતા અને આવા

સંજોગોમાં તેઓ કોઈ પરવાનગી લઈ શકતા ન હતા.તપાસ અધિકારીએ તપાસ કર્યા પછી આરોપો સાબિત થયા હોવાનું જાણવા મળ્યું હતું અને તેમણે પોતાનો અહેવાલ શિસ્ત અધિકારીને મોકલ્યો હતો.શિસ્ત સત્તામંડળે તપાસ અધિકારીના તારણ સાથે સંમત થઈને સામાવાળાને કારણદર્શક નોટિસ ફટકારી હતી.સામાવાળાના સ્પષ્ટીકરણને ધ્યાનમાં લીધા પછી, અનુશાસનાત્મક સત્તામંડળે ૧૫.૪.૧૯૮૫ ના આદેશ દ્વારા તેને સેવામાંથી બરતરફ કર્યો હતો.

જોકે, શિસ્ત સત્તામંડળે સામાવાળાને સેવામાંથી બરતરફ કરતી વખતે એવું માન્યું હતું કે ફરજમાંથી સામાવાળાની ગેરહાજરીનો સમયગાળો કોઈપણ પગાર વિના રજા તરીકે ગણવામાં આવશે.ત્યારબાદ સામાવાળાએ અપીલ અધિકારી સમક્ષ અપીલ દાખલ કરી હતી જે નકારી કાઢવામાં આવી હતી અને પોલીસ મહાનિરીક્ષક સમક્ષ દાખલ કરવામાં આવેલા પુનરાવર્તનનું પણ આવું જ થયું હતું.

આવા સંજોગોમાં, સામાવાળાએ જાહેરાત માટે દાવો દાખલ કર્યો હતો કે તેની સેવામાંથી બરતરફી રદબાતલ છે.ટ્રાયલ કોર્ટે મોટી સંખ્યામાં મુદ્દાઓ તૈયાર કર્યા હતા.તેણે અન્ય બાબતોની સાથે દાવાનો ચુકાદો આ આધાર પર આપ્યો હતો કે સત્તાધિકારી સામાવાળાને કોઈ પણ પ્રકારની રજા આપવાનો ઇનકાર કરી શકે છે અને પછી તેને સજા આપવા માટે આગળ વધી શકે છે.તેમાં કહેવામાં આવ્યું હતું

કે "એકવાર રજા મંજૂર થઈ ગયા પછી, એવું ન કહી શકાય કે કર્મચારીએ પોતાને ફરજમાંથી ગેરહાજર રાખ્યો હતો અને આ રીતે પોતાને સજા માટે જવાબદાર ઠેરવ્યો હતો.આ રીતે, એવું જણાય છે કે વાદીની ગેરહાજરીના સમયગાળાને પગાર વિના રજા પર વિતાવેલા સમયગાળા તરીકે ગણવામાં આવે છે, જેના માટે તેની સામે વિભાગીય કાર્યવાહી કરવામાં આવી હતી.ઉપરોક્ત તારણને ધ્યાનમાં રાખીને દાવાનો ચુકાદો આપવામાં આવ્યો હતો.નારાજ, અપીલકર્તાઓએ અપીલ અધિકારી સમક્ષ અપીલ દાખલ કરી હતી, પરંતુ તે રદ કરવામાં આવી હતી.અપીલકર્તાઓ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી બીજી અપીલ પણ હાઈકોર્ટ દ્વારા ફગાવી દેવામાં આવી હતી.તે નીચેની અદાલતોના ઉપરોક્ત આદેશો અને ચુકાદાઓની વિરુદ્ધ છે, અપીલકર્તાઓ અમારી સમક્ષ અપીલમાં છે.

અપીલકર્તાઓ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલે, અન્ય બાબતોની સાથે, વિનંતી કરી હતી કે નીચેની અદાલતો દ્વારા લેવામાં આવેલો મત કે અનુશાસનાત્મક સત્તામંડળે ગેરહાજરીના સમયગાળાને પગાર વિના રજા તરીકે ગણ્યો હોવાથી, ગેરવર્તણૂકને માફ કરવામાં આવી છે, તે સ્પષ્ટ રીતે ભૂલભરેલું છે.વિદ્વાન વકીલે માનસિંહ વિરુદ્ધ ભારત સંઘ અને અન્યો અન્ય, [૨૦૦૩] ૩ એસ. સી. સી. ૪૬૪ માં આ અદાલતના નિર્ણય પર પણ આધાર રાખ્યો હતો.સામાવાળાના વિદ્વાન સલાહકારને સાંભળ્યા પછી, આપણે જોઈએ છીએ કે અપીલકર્તાઓ માટે વિદ્વાન સલાહકાર દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી દલીલમાં યોગ્યતા છે.

પંજાબ રાજ્યમાં અને અન્યો ઓઆરએસ. વિ.બક્ષીશ સિંહ, જે. ટી. (૧૯૯૮) ૭ એસ. સી. ૧૪૨, જેના પર નીચેની અદાલતો દ્વારા ગેરવર્તણૂકને માફ કરવામાં આવી હતી, તેના પર આધાર રાખવામાં આવ્યો હતો, તે માન સિંહ (ઉપરોક્ત) માં સમજાવવામાં આવ્યું હતું.બક્ષીશ સિંહ (ઉપરોક્ત) માં એવો કોઈ કાયદો ઘડવામાં આવ્યો નથી કે સજાનો આદેશ પસાર કરતી વખતે પગાર વગરની રજા આપવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે તો જ, રજાને નિયમિત કરવામાં આવે તો સજાનો આદેશ પણ કાયદામાં ખરાબ થઈ જાય છે અને શરૂઆતમાં જ ૨૬ થઈ જાય છે.બક્ષીશ સિંહ (ઉપરોક્ત) નો નિર્ણય કરતી વખતે, આ અદાલતે મધ્ય પ્રદેશ રાજ્ય વિરુદ્ધ હરિહર ગોપાલ, (૧૯૬૯) એસ. એલ. આર. ૨૭૪ (એસ. સી.) માં અગાઉના બંધનકર્તા ઉદાહરણને ધ્યાનમાં લીધું ન હતું, જેમાં સ્પષ્ટપણે કહેવામાં આવ્યું છે કે આવો આદેશ માત્ર રજાને નિયમિત કરવાના હેતુથી પસાર કરવામાં આવે છે અને તેથી સજાની અસરનો નાશ થતો નથી.માનસિંહ (ઉપરોક્ત) માં એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે ગેરહાજરીનો સમયગાળો જ્યારે પગાર વગરની રજા તરીકે ગણવામાં આવે છે, ત્યારે તે રજાને નિયમિત કરવાના હેતુથી હતો, ગેરવર્તણૂકને માફ કરવા માટે નહીં.સામાવાળા વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલની રજૂઆત કે સામાવાળા સસ્પેન્શન હેઠળ હોવાથી, તેના માટે રજા માટે પરવાનગી માંગવાનો કોઈ પ્રસંગ ન હતો, તે પણ ભૂલભરેલું છે.૨૪.૧૧.૧૯૮૪ ના સસ્પેન્શનના આદેશમાં નિયત કરવામાં આવ્યું હતું કે સામાવાળા પોલીસ લાઈનમાં હાજર રહેશે અને તમામ રોલ કોલ્સ અને

પરેડમાં હાજરી આપશે અને તેને અગાઉથી પરવાનગી વિના સ્ટેશન ન છોડવાનો આદેશ આપવામાં આવ્યો હતો.

મામલાના તે ડ્રજિકોણમાં, નીચેની અદાલતો દ્વારા દાવો કરતી વખતે લેવામાં આવેલો મત કે સામાવાળા સસ્પેન્શન હેઠળ હોવાથી તેને રજા લેવાની જરૂર નહોતી, તે ખોટો છે.

ઉપરોક્ત કારણોસર, અમે શોધી કાઢીએ છીએ કે અપીલ સફળ થવા પાત્ર છે.તેને મંજૂરી આપવામાં આવી છે.પડકાર હેઠળના આદેશ અને ચુકાદાને રદ કરવામાં આવે છે.સામાવાળા દ્વારા ટ્રાયલ કોર્ટમાં દાખલ કરવામાં આવેલ દાવો ફગાવી દેવામાં આવશે.

જોકે, કેસ સાથે વિદાય લેતા પહેલા, અમે અવલોકન કરી શકીએ છીએ કે ૨૧.૧.૨૦૦૨ તારીખની કાર્યવાહીના રેકૉર્ડ પરથી એવું લાગે છે કે અપીલકર્તાઓ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલે સૂચવ્યું હતું કે સામાવાળા સામે અહીં પસાર કરવામાં આવેલા બરતરફીના આદેશને ફરજિયાત નિવૃત્તિના આદેશમાં રૂપાંતરિત કરવામાં આવે.જોકે, હવે અપીલકર્તાઓ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ જણાવે છે કે તેમની પાસે આ અંગે કોઈ સૂચના નથી.એ હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને કે એક સમયે, અપીલકર્તાઓ વતી હાજર રહેલા પરિષ્ઠ વકીલે

ઉપરોક્ત સૂચન આપ્યું હતું, અમારો અભિપ્રાય છે કે મામલાની યોગ્યતામાં, અપીલકર્તાઓ તે જ વિચારણા કરી શકે છે.

અપીલને મંજૂરી અપાઈ

વિષય: સસ્પેન્શન હેઠળ રજા લેવાની જરૂર હોય છે કે કેમ ? રજા અંગેના નિય

મ

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: *The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.*